

Debat: Lad ministrenes forskning få samme behandling som al anden forskning

9. februar 2018, Politiken, Sektion 2 (Kultur), Side 5 (Debat), VILLY SØGAARD OG NIELS VESTERGAARD, HENHOLDSVIS LEKTOR OG PROFESSOR, SYDDANSK UNIVER..., 758 ord, Id: e69c7a1c

FORSKNING Skandalerne om forskning udført for ministerier viser, at det er nødvendigt at sikre forskningens kvalitet.

Myndighedernes brug af forskning har i den senere tid skabt overskrifter. Landbrugspakken har bidraget med flere eksempler og gør det stadig, men eksemplet er desværre langtfra enestående.

Senest kunne man i fredagens Politiken læse, at flere forskere i en rundspørge svarer, at de har oplevet, at ministerier eller styrelser har udeladt væsentlige tal eller konklusioner, når forskningen offentliggøres.

Er man ikke fagmand, er det reelt umuligt at gennemskue, hvad der er op og ned. Men for de fleste må det være klart, at 'something is rotten in the state of Denmark'. Skulle man være i tvivl, bør man absolut læse Jesper Tynells bog 'Mørkelygten' om et dybt politiseret embedsapparat.

Situationen er klart uholdbar. Videnskab er ikke nødvendigvis 100 procent sand viden, men certificeret viden, produceret og valideret efter standarder, som den åbent lægger frem. Dens resultater kan efterprøves af andre kompetente fagfolk, og den er åben om usikkerheden på de resultater, den præsenterer. Det er på dette grundlag, dens autoritet hviler, og derfor er det selvfølgelig et problem for både forskere og universiteter, hvis dette grundlag undermineres. Allerstørst er problemet imidlertid for det samfund, der er afhængigt af at kunne handle på et oplyst grundlag. Når politikere diskuterer, om de kan stole på den ene eller anden forsker eller universitet, så er der noget galt, og der er behov for handling.

ALTERNATIVET ER DYRT. Til illustration heraf kan nævnes, at åreladning i et par tusinde år var den foretrukne behandling for mange lidelser. Tusinder og atter tusinder ofrede blod og i visse tilfælde liv på en behandling, som i bedste fald ikke gør skade. Det er blandt andet på den baggrund, at

sundhedsvæsenet, uddannelsessystemet og andre offentlige væsener stiller krav om en evidensbaseret indsats.

Evidensbaseret forudsætter imidlertid, at politikken indrettes efter evidensen og ikke omvendt.

EN PROSTITUERET kontraktforskning, som lader sig købe til at legitimere beslutninger med manipulerede resultater, vil miste sin legitimitet og derfor blive irrelevant.

De myndigheder, den skulle betjene, vil herefter kunne træffe alvorlige beslutninger på et langt løsere grundlag end nødvendigt.

Kursen vil billedligt talt være sat tilbage til åreladningens tidsalder, en slags mørkelygtens middelalder med fake news og alternative fakta.

Det er en skam - ikke mindst fordi kontraktforskningen, når den fungerer efter hensigten (hvad der absolut er hovedreglen), rummer mange fordele.

Embedsmænd i ministerierne har ofte stor viden på deres felt; de kan åbne døre og give adgang til data, som ellers ville være utilgængelige for forskningen, og så er de ofte gode og kvalificerede kritikere, som man som samfundsforsker kan have stort udbytte af at sparre med.

Det er med andre ord noget meget værdifuldt, der er på spil, når kontraktforskningen miskrediteres. En holdbar løsning på problemet må tage udgangspunkt i, at der er og altid vil være brodne kar i alle lejre. Forskere kan være forblindede af egne synspunkter, myndigheder kan være for forhippede på at få resultater, der understøtter den ønskede politik, og forskningsinstitutioner kan være økonomisk afhængige af myndighedsbetjeningen.

DISSE PROBLEMER løses selvsagt ikke ved blot at øge konkurrencen mellem forskningsinstitutionerne om at levere de ' rigtige' resultater.

Tværtimod.

Den videnskabelige verdens løsning på problemet hedder fagfællebedømmelse: Forskeren sender sin artikel til en redaktør, som anonymiserer den og sender den videre til andre fagfolk på området.

De gennemgår den og indstiller den enten til afvisning, til revision eller til publicering. Systemet er ikke 100 procent vandtæt, men langt bedre end ingenting. Man skal ikke som forsker forvente at få publiceret sine uforgribelige meninger, hvis man ikke har solidt fagligt belæg for dem.

LIGNENDE SYSTEMER har man i dag i eksempelvis USA, også når det gælder kontraktforskning.

Der er betydelig variation i, hvordan man konkret har udformet kontrolsystemet, men der er ingen tvivl om, at det hæver niveauet - blandt andet fordi man som forsker ved, at resultaterne skal igennem dette nåleøje.

Danmark er selvfølgelig et lille land, hvor den uvildige fagfællebedømmelse i nogle tilfælde kan være svær at finde indenlands.

Men så kan man jo se ud over landets grænser. Der kunne indgås en aftale med et anerkendt universitet i Norden, som sikrer, at rapporter og anden forskning bliver fagfællebedømt.

Systemet kan tænkes videre til, at de universiteter, der indgår i kontraktforskning, gør rede for hvordan deres forskeres faglige integritet sikres og beskyttes.

Systemet burde omfatte analyser foretaget af såvel kontraktforskere som embedsmænd.

Og det bør deklarereres, om en given analyse har været underkastet en uvildig ekstern fagfællebedømmelse.

Forskningen er til for befolkningens skyld - ikke for politikernes.

En holdbar løsning på problemet må tage udgangspunkt i, at der er og altid vil være brodne kar i alle lejre.

- **BETJENING.** Som forsker på Syddansk Universitets Center for Landdistriktsforskning har **Villy Søgaard** flere gange leveret forskning til ministerier og styrelser. Foto: Ole Joern

Alt materiale i Infomedia er ophavsretligt beskyttet.

Kunden må ikke sælge, videregive, distribuere, gengive eller mangfoldiggøre materiale fra Infomedia uden særlig og skriftlig aftale med Infomedia. Overført (downloadet) materiale skal slettes efter anvendelsen og må ikke indlægges i informations-genfindingsystemer, som for eksempel elektroniske postsystemer, databaser, fælles netværk eller lignende.

Videreformidling

Kunden må foretage videreformidling (ved videreformidling forstås kopiering, distribution via elektronisk post, tilrådighedsstillelse i databaser, på netværk eller lignende) af modtagne overskrift- og indledningsformater inden for kundens egen virksomhed. Al anden videreformidling af materiale fra Infomedia skal aftales skriftligt med Infomedia.